

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร

The Relationship between Quality of Life and Morale of Teachers' Performance of Child Caretakers
at Child Development Centers under Department of Local Administration in Sakon Nakhon

สุรดิศ วาเริง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.ปริญญา ทองเหลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 3) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานประเภทตำแหน่ง และลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 318 คน จาก 1,774 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .30-.84 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ สมมติฐาน F-test, t-test 4) รวมทั้งได้เสนอแนวทางยกระดับคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทตำแหน่งโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
5. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. แนวทางการพัฒนา คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ควรได้รับการพัฒนาได้แก่ ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและเป็น
6. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนครโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

* คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรคุรุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบ่อไร่ (ผลานิวัต) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

7. แนวทางการพัฒนา คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ควรได้รับการพัฒนาได้แก่ ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและเป็น

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate the relationship between quality of life and morale of teachers' performance of child caretakers at child development centers under the Department of Local Administration in Sakon Nakhon, 2) study the relationship between quality of life and morale of teachers' performances, 3) compare the relationship between quality of life and morale of teachers' performances classified by educational qualification, experience, position and type of the organizations .The samples consisted of 318 participants selected from a population of 1,174. The research instrument was a set of questionnaires. Statistics employed comprised frequency, percentage, mean, standard deviation t-test and F- test. The guidelines on upgrading the quality of life and morale of performances in the perception of the experts were also presented.

The findings of this study were as follows:

1. The quality of life and morale of the teachers' performances, as a whole, were at the moderate level.
2. In general, the quality of life and morale of the teachers' performances classified by educational qualification showed no differences.
3. There was a significant difference, as a whole, in the quality of life and morale of the teachers' performances classified by experience at the .05 level.
4. There were no significant differences, as a whole, in the quality of life and morale of the teachers' performances classified by position.
5. The quality of life and morale of the teachers' performances classified by type of organization were different at the .05 level of significance.
6. The positive relationship between the quality of life and morale of the teachers' performances, in general, was at the .01 level of significance.
7. The guidelines on the development of the quality of life and morale of the teachers' performances that should be developed include the fair salary that is enough for their life.

Keywords : The Relationship between Quality of life and Morale of Work

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตาม ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559) โดยเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ยึดหลักทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต มุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และสอดคล้องกับ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยไว้ว่ามุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้รอบรู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ในด้านการศึกษาโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ตนเองที่จะไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทยทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่มีคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมให้สังคมไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสามารถจัดองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, บทนำ)

ในฐานะผู้วิจัยซึ่งเป็นนักวิชาการการศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นซึ่งได้รับรู้และทราบดีว่าครูผู้ดูแลเด็กเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้การศึกษาของท้องถิ่นพัฒนาให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัยระดับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กว่าเป็นอย่างไร และเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้ดูแลเด็กและผู้บริหาร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปพิจารณาปรับปรุงในการศึกษาค้นคว้าและการพัฒนาหน่วยงานได้ตามความเหมาะสมต่อไป

คำถามการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับใด
2. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไร
3. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามประเภทตำแหน่งแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
6. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

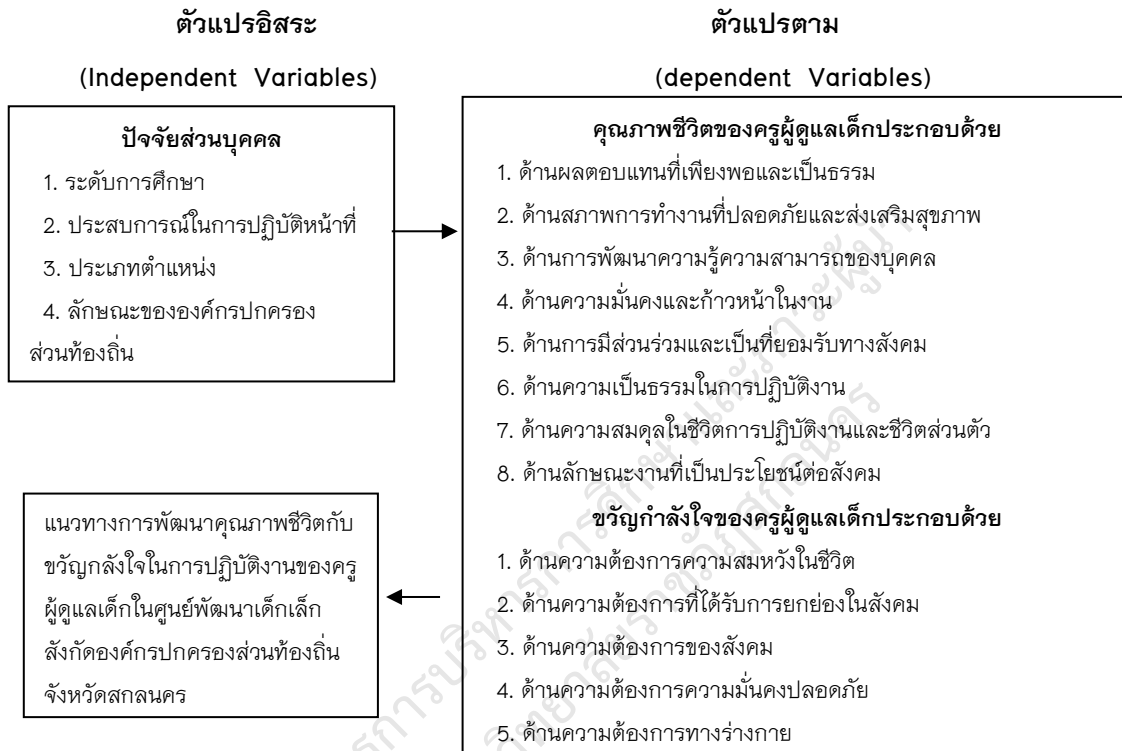
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร

3. เพื่อเป็นการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนครโดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานประเภทตำแหน่งลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เพื่อหาทางยกระดับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้ดูแลเด็กในเขตจังหวัดสกลนคร มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 271 แห่งจาก 9 อำเภอได้แก่ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอส่องดาว อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอพังโคน อำเภอดงเจริญ อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพรรณานิคม อำเภอดำดง อำเภอบ้านม่วง มีจำนวนครูผู้ดูแลเด็กรวมทั้งสิ้น 1,774 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) ใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกนในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ($\theta = 0.05$) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 คน ทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีจำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประเภทตำแหน่งและขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจังหวัดสกลนคร ตามกรอบแนวคิดคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของฮิวส์, และคัมมิงส์ (Huse, & Commings, 1985, p. 237)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในจังหวัดสกลนคร ตามกรอบแนวคิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์ (Maslow), เฮอริชเบิร์ก (Herzberg) และแม็คเกรเกอร์ (Mcgregor)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองบางส่วนและได้จัดส่งที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและฝากผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร และขอความกรุณาส่งคืนภายใน 20 วัน โดยส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยติดแสตมป์และจ่ายซองไว้แล้ว โดยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 320 ชุด และได้รับคืนมาทั้งหมด 318 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.38

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ 2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 4. สถิติค่าเอฟ (F-test) ชนิด One-Way ANOVA 6. สถิติค่า LSD

สรุปผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนครจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่าคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทตำแหน่งในการปฏิบัติงานพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามประเภทตำแหน่งในการปฏิบัติงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานพบว่าด้านคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมีระดับคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยภาพรวม

มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กจำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติงานพบว่าคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง ทำให้โรงเรียนมีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ มีการกำหนดมาตรฐานและการจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับทุกประเภท ในด้านการปฏิรูปการเรียนการสอนได้กำหนดให้ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิรูปครูโดยสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาอาชีพ และดำรงตำแหน่งให้สูงขึ้นและการปฏิบัติรูปโรงเรียน ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 162-163) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้สอนที่เกิดจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 23 กำหนดให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามข้อ 5 คือ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการเสริมสร้างขวัญกำลังใจการป้องกันระบบคุณธรรม การจัดสวัสดิการ การยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานของเขตพื้นที่การศึกษา และในมาตรฐาน 30 เรื่องรายได้ของครูเพิ่มขึ้น คือ เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547, หน้า 16-22) อีกทั้งได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากผู้บังคับบัญชาจึงทำให้ครูผู้สอนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วนิดาทองเกลี้ยง (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูอัตราจ้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ความผูกพันต่อองค์กรของครูอัตราจ้าง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและมีเทล (Mitchell, 2002) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของขวัญของครูกับทัศนะของครูต่อพฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเท็กซัสโดยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาว่าครูที่มีขวัญสูงให้คะแนนพฤติกรรมสูงกว่าครูที่มีขวัญปานกลางหรือต่ำหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนมัธยมที่คัดเลือกมาจากเท็กซัสได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ การวัดความคิดเห็นครูของมหาวิทยาลัยเปอร์ดู (Perdue Teacher Opinionative-PTO) และแบบสอบถามอธิบายพฤติกรรมผู้นำ (Leader Behaviors Questionnaire-Form XII) (LBDQ) ชุดที่ 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นครู 405 คน ได้แบบสอบถามกลับคืน 180 คน คิดเป็น 44.4% ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างครูที่มีขวัญสูงและปานกลางในการให้คะแนนพฤติกรรมของผู้บริหารในแบบสอบถามย่อย 7 ใน 12 ชุด ไม่มีความแตกต่างระหว่างครูที่มีขวัญปานกลางและต่ำในการให้คะแนนพฤติกรรมผู้บริหาร ในแบบสอบถามย่อย 1 ใน 12 ชุด คือแบบสอบถามชุดที่ 9 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างครูที่มีขวัญสูง กลาง และต่ำในการให้คะแนนแบบสอบถามชุด 2, 3, 8, 10 และ 11 และโดยเฉพาะในชุด 11 อย่างน้อยสองในสามกลุ่มขวัญของครู และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มครูที่มีขวัญสูงและต่ำ และการให้คะแนนพฤติกรรมของผู้บริหารในแบบสอบถามทั้ง 12 ชุด

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนครโดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านระดับการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน เห็นได้จาก ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ต้องการ สุขเหลือ (2554, หน้า 48) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม การมีส่วนร่วม และเป็นที่ยอมรับทางสังคม และลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษายังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านเหล่านี้อยู่ สอดคล้องกับ ผลการศึกษารายชื่อของ ต้องการ สุขเหลือ (2554, หน้า 48) ที่ศึกษาพบว่า ด้านค่าตอบแทน ด้านสภาพการทำงานเกี่ยวกับการยอมรับทางสังคมและลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ยังมีความแตกต่างกันและไม่เพียงพอ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนราชการไทยให้ความสำคัญกับระดับการศึกษาและให้ค่าตอบแทนตามคุณวุฒิทางการศึกษาส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านการยอมรับทางสังคมและลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่แตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็กที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้มีระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นตามมา และจะค่อยๆ ลดลงเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยด้านสุขภาพและปัจจัยอื่นๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธิตววรรณ เกลียวทอง (2555, หน้า 106) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตกับขวัญของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า คุณภาพชีวิตกับขวัญของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประสบการณ์ที่ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และยังมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร เป็นรายคู่จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคล ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม ด้านความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ด้านความต้องการความสมหวังในชีวิต ด้านความต้องการความมั่นคงปลอดภัย และด้านความต้องการทางร่างกายที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี เจริญจิตรกรรม (2550, หน้า 96) ได้ศึกษา วิจัยเรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองราชบุรี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามัคคีและความร่วมมือในการทำงาน สรุปได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

3. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประเภทตำแหน่งโดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กได้รับการจัดสรรอัตราเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการมากยิ่งขึ้นตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดให้ได้รับความก้าวหน้าในวิชาชีพในทุกตำแหน่ง รวมทั้งที่ผ่านรัฐบาลได้ปรับฐานเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นในทุกตำแหน่ง สำหรับสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของอารีย์ สังคิลป์ชัย (2548, หน้า 95) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า องค์ประกอบด้านตำแหน่งของครูผู้สอน รวมทั้งประสบการณ์และอัตราเงินเดือนที่แตกต่างกันของครูผู้สอนมีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร เป็นรายคู่ จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน พบว่าครูผู้ดูแลเด็กที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพและด้านความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ เพิ่มชาติ (2551, หน้า 71) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า ตัวแปรด้านสภาพการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและสุขภาพและการได้รับความยุติธรรมในการทำงานของคณาจารย์ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนยังไม่ได้รับความปลอดภัยในการทำงานการส่งเสริมสุขภาพ และการได้รับความเป็นธรรมในการทำงานเท่าที่ควร เนื่องจากตำแหน่งที่ต่างกันยังได้รับสวัสดิการที่ต่างกันตามสภาพการทำงานในปัจจุบันทำให้เกิดความต้องการที่ต่างกันในตัวแปรดังกล่าว

4. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านสภาพการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยัง พบว่า ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลสูงกว่าครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริกานต์ ทิมย้ายงาม (2550, หน้า 104) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ว่าครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลมีสภาพการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมสุขภาพการพัฒนาความรู้ความสามารถที่ดีกว่าครูผู้ดูแลเด็กสังกัดเทศบาลซึ่งอาจเกิดจากการได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงจากหน่วยงานต้นสังกัดและระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาถึงขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาโครงสร้างขององค์กร โครงสร้างการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคลากรด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สมพงษ์

ไกรสรไชศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ และเพื่อเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลและพนักงานครูเทศบาลอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความมั่นคงในการทำงานมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลและพนักงานครูเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารและด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ ไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร จำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4 อาจเป็นเพราะปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกฐานะขององค์กรให้สูงขึ้น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจในการปฏิบัติงานและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษารายงานของมนัสวี ทะนานทอง (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและด้านความสัมพันธ์ในหน่วยงาน โดยเพศหญิงมีขวัญกำลังใจในการทำงาน มากกว่าเพศชาย ส่วนกรณีจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย โดยครูที่มีประสบการณ์มากมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเห็นความสำคัญและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ด้วยวิธีการต่างๆ หลากรูปแบบ โดยการนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

1.2 สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผล การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบายและหลักสูตรการอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็ก หรือจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการเพื่อเป็นคู่มือพัฒนาตนเอง เผยแพร่แก่ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กในสังกัด และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กด้วยวิธีการต่างๆ หลากรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กกับใช้อำนาจของคณะกรรมการบริหารประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำผลการศึกษามาวางแผนพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานกับกลุ่มประชากรอื่น หรือหน่วยงานอื่นเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในรูปแบบอื่นๆ เช่น วิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.

เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย

ต้องการ สุขเหลือ. (2550). *คุณภาพชีวิตและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ. การศึกษาอิสระ. รม. ขอนแก่น:

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธิดาวรรณ เกลียวทอง. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตกับขวัญของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นงลักษณ์ เนียมท้วม. (2546). *ขวัญกำลังใจและแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการทำงานข้าราชการในสำนักงาน*

เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

นงลักษณ์ เพิ่มชาติ. (2551). *คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *วิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุริยสาส์น.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547) กรุงเทพฯ.:ศูนย์สื่อเสริม.

มนัสวี ทะนาทอง. (2551). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต*

พื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริกานต์ ทิมแย้มงาม. (2550). *คุณภาพชีวิตของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดฉะเชิงเทรา*.

วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมพงษ์ ไกรสรโชคศรี. (2550). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองอุดรดิศต์*.

การค้นคว้าอิสระ.อุดรดิศต์:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิศต์.

อรุณี เจริญจิตรกรรม (2550). *ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียน เทศบาลเมืองราชบุรี*.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารีย์สังข์ศิลป์ชัย.(2548).*คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม*.

วิทยานิพนธ์ศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

Herzberg, F. (1959). *Work and Nature of man*. New York : McGraw-Hill.

Cascio, F. W. (1995). *Quality of Work Life*. Managing Human Resources (4th ed.). New York: McGraw-Hill.

Huse, E.F. and Cummings T.G. (1985). *Organization Development and Change*. Minnesota : West Publishing.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*.New York: Harpers and Row.

McGovern, C. A. (2002). *An experimental study of the relationship between organizational moral and ethical behaviors*. Dissertation Abstracts International.